

Aastaaruanne 2016

Raamatukogu nimi:

Tapa linnaraamatukogu struktuuriüksus

Saksi raamatukogu

<http://saksi.tapa.lib.ee>

Elanike arv (01.12.2015): 449

1. Põhilised tegevussuunad

Saksi raamatukogu saab kogukonnale kõige rohkem kasulik olla piirkonna ajaloo kogumise, süstematiseerimise, säilitamise ja digitaliseerimisega, samuti selle tutvustamisega kohalikele elanikele ja külalistele, sellepärast on **eriliselt märkimisväärne:**

- osavõtt MTÜ Eesti Kohapärimuse Keskuse poolt korraldatud kohapärimuse kursusest, mille käigus külastasin Tartus kirjandus-, ajaloo- ja arheoloogiamuuseumi arhiive. Neist leitud hulgaliselt ajaloolist materjali Moe-Saksi-Vahakulmu kandi kohta; näiteks Moe kivikalmete täpne asukoht kaartidel ja leiud 1929. aasta väljakaevamistel. Kursuse lõpus valmis ettekanne „Vahakulmu liminaalse alana Lombi Liine (Liine Vilguta) pajatustele toetudes“ (salvestatud), mille esitlus toimus 15. oktoobril Rapla raamatukogus toimunud seminaril. Seminari kuulajateks olid kursusest osavõtjad, Raplamaa muuseumide, Kirjandusmuuseumi ja Kohapärimuse Keskuse töötajad ning vabakuulajad;
- 11. oktoobril külastas Raplamaa muuseumide rahvas Moe piiritustööstuse muuseumit ning kunstinäitust Saksi raamatukogus. Samas toimus väike luuleõhtu „Mitmepalgeline sügis“, kus piirkonna lapsed lugesid ette eesti loodusluulet. Sama kava esitasime ka Tallinna Vanalinna Hariduskolleegiumi õpilastele;
- kohtumisõhtu kunstnik Tiiu Übiga ning tema akvarellide ning telelavastuste kujunduste näitus;
- valmis Mia Martina Peili väga põhjalik uurimistöo „Lokuta küla aastatel 1939–2016“;
- jätkus koostöö Estonian Spirit OÜga – seoses tehas-muuseumi renoveerimisega abistatud Muinsuskaitseametit ning Arlet Palmistet, kes soovib muuseumi avamiseks kirjutada näidendi piirituse tootmise ajaloost.

Kahjuks oli koostöö Imastu kool-koduga väga lühike, sest asutuse reorganiseerimise tulemusena saadeti Saksi raamatukogu külastajad kodukohajärgsetesse hoolekandeesutustesse. Lisaks neile vähenes ka laste ja täiskasvanute arv.

Merekultuuri aasta raames on kogu aasta vältel tutvustatud väljapanekus „Meri on meie pärand ja ajalugu“ eesti kirjanikke, kes merest kirjutanud – Aadu Hint, August Mälk, Herman Sergo, Juhan Smuul, Jüri ja Ülo Tuulik, Jaan Tätte, Albert ja Lembit Uustulnd.

2. Juhtimine

2.1. Raamatukogudevõrgu struktuur ja nõukogud:

Kõigil teeninduspiirkonna elanikel on võimalik raamatukogu teenuseid kasutada. Lahtiolekuaegadel on olemas külade ja raamatukoguvaheline transpordiühendus. Kui on vaja kiiresti teavikut laenutada, saab seda teha Tapa linnaraamatukogus, mis on vaid 5–9 km kaugusel, olenevalt külast.

2.2. Eelarve

Eelarvega tegeleb Tapa linnaraamatukogu

2.3. Personali koosseis, juhtimine ja areng

Juunikuust alates töötab Saksi raamatukogus raamatukoguhoidja poole kohaga. Oleme avatud kolmel päeval nädalas: T 12–19, K 10–18 ja R 10–15.

2.4.1. Ülevaade täienduskoolitusest:

Koolituse teema	Korraldaja	Osalejate arv
Kohapärimus	MTÜ Eesti Kohapärimuse Keskus	1
Raamatukogu töö tulemuste hindamine ja statistika	LVK RK	1
Tõest ja õigusest nii ja naa	LVK RK	1

Kõik täienduskoolitused olid huvitavad ja arendavad (vt ka 1).

LISA 1

2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised: ettekanded, loengud, koolitused.

LISA 2

(vt ka 1.)

2.4.3 Erialahariduse omandamine

Erialaharidust juurde ei omandanud.

2.4.4 Töötajate tunnustamine

Ametlikke tunnustusi polnud.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine. Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht. Kokkuvõte, milline on remondivajadus? Mida tehti 2016?

LISA 3

Raamatukogu ruumid, fondi paigutus ja asukoht on jäänud samaks. Vaja oleks vahetada põrandakatted. 2016. aastal pole remonti tehtud.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Raamatukogu vajab juurdepääsu.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Suuremaid riistvara oste ei ole olnud. Uuendused ja täiendused raamatukoguprogrammis RIKS. Praegune infotehnoloogiline baas rahuldab kohalikke vajadusi.

3. Kogud (kogude komplekteerimine ja töötlemine)

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Kogude komplekteerimisega tegeleb Tapa linnaraamatukogu.

Juurde on saadud 2016. aastal 162 teavikut, 162 eksemplari.

Saadud teavikute hulk on eelmise aastaga võrreldes vähenenud 60 eksemplari võrra. Vähenenud on kohaliku omavalitsuse ja annetuste osakaal. E-teavikuid ei ole 2016. aastal saanud.

Annetuste osakaal kogude juurdekasvust on 15 eksemplari s.o ligi 9,3%. Lisaks lugejate poolt annetatud ajakirjade Anne ja Stiil ja Keskus aastakäigud ning Kroonika ja Naistelehe üksiknumbrid.

Kogude kasutatavus on vähenenud eelmise aastaga võrreldes 454 eksemplari võrra. Kõige rohkem on laenutatud ilukirjandust – 2 702 korral (150 teavikut vähem eelmisest aastast), järgneb perioodika – 1 826 (sh) 105 annetatud ajakirjade laenutust). Kõige loetum kirjanik 2016. a on **Erik Tohvri**. Tema raamatuid loevad nii mehed kui naised. Kõige rohkem on laenutatud Stig Rästa „Minu Kennedy“ ja Marje Ernitsa „Üks inimelu“, mõlemat 18 korral.

Perioodikast on kõige rohkem laenutatud Imelist Ajalugu (saadud SSLiga Tapa lrk-st), järgnevad Imeline Teadus, Tehnikamaailm ja Elukiri. Kõige loetavam ajaleht on Maaleht.

3.2. Inventuurid, mahakandmised

Lõppenud aastal on kustutatud 748 eksemplari, põhiliselt ilukirjandus.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Muudatused seoses piirkonna rahvaarvu ja lugejate arvu vähenemisega ning raamatukoguhoidja pensioniea kättejõudmisega.

4.1. Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine. AIP-i kasutamine.

AIP-i on kasutatud 2016. aastal 126 korral, sama, mis 2015. aastal. Peamisteks kasutajateks on täiskasvanud, kellel kodus arvutit ei ole. Makstakse arveid, tehakse infootsinguid.

Avalikku teavet on raamatukogu kättesaadavaks teinud valla lehe, teadetetahvli, kodulehe, suusõnalise teate, telefoni kaudu.

4.2. Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte.

Tabel 5

Raamatukogu	Lugejad 2015	Lugejad 2016	Muutus (+/-)
Saksi rk	184	156	-28

Raamatu-kogu	Külastused 2015	Külastused 2016	Muutus (+/-)	Virtuaal-külast. 2015	Virtuaal-külast. 2016	Muutus (+/-)
Saksi rk	3342	2701	-641	5	4	-1

Raamatu-kogu	Laenut-d 2015	Laenut-d 2016	Muutus (+/-)	Päringud 2015	Päringud 2016	Muutus (+/-)
Saksi rk	5784	5330	-454	182	214	+32

Vähenenud on kõik näitajad peale päringute. Põhjusi on kaks:

- piirkonna rahvaarvu vähenemine. Rahvaarv on vähenenud rohkem kui arvudes kajastub. Mitmel pensioniealisel on talvekodu linnas, kuid sissekirjutus ja suvekorter siin. Mõned noored on veel koduse sissekirjutusega, samuti välismaal elajad ja töötajad. Piirkonda on odavalt korterid ostnud ja ennast siin sisse registreerinud mitmed Venemaa kodanikud, kuid siin nad ei ela.
- raamatukogu on avatud vaid 20 tundi nädalas.

Infopäringud:

Infopäringuid on registreeritud 2017. aastal rohkem kui kunagi varem. Rohkem on bibliograafilisi päringuid, mis on tingitud juurdetuleku vähenemisest.

Olen pannud infopäringusse näiteks järgmised teemad: „Info soojuspumpade müügist ja paigaldamisest“, „Pensioni arvutamine, pensionilt võetav tulumaks“, „Kindlustuslepingute sõlmimine ja pikendamine digitaalselt“, RIMI-kaardi pikendamine“ jt. Samas olen ma õpetanud neile küsimustele külastajal endal vastust leidma. Küllap kuuluvad need teemad kasutajakoolitusse.

4.3. RVL teenindus

RVL on toimunud vallasiseselt. Välja on laenutatud 16 ning sisse 624 teavikut.

4.4. Laste- ja noorteteenindus

4.4.1. Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Laste- ja noortekirjandus moodustas veerandi juurde saadud väljaannetest. Väiksematel lastel ei ole raamatu uudsus nii tähtis kui noortel ja lapsevanematel. Ka 2016. aastal laenutasid lasteraamatuid, eriti väikelastele mõeldud, mitmed täiskasvanud.

4.4.2. Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 6

Rmtk	Lug-d 2015	Lug-d 2016	Muutus (+/-)	Külast-d 2015	Külast-d 2016	Muutus (+/-)	Laenut 2015	Laenut 2016	Muutus (+/-)
Saksi rk	45	35	-10	822	642	-180	500	401	-99

4.4.3. Laste-ja noorteteenindus sh lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Laste lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine on toimunud igapäevatöö käigus. Kuna enamik meie piirkonna lapsi õpivad Tapa Gümnaasiumis, saavad nad osa nii kooli raamatukogu kui Tapa lrk korraldatud raamatukoguüritustest ja -tundidest, kus käiakse kogu klassiga. Sealt laenutatakse õpetajate juhendamisel vajalikku kirjandust. Lapsed tulevad tihti koduraamatukokku puhkama, eriti suurpere vanemad lapsed (11 last ja elavad korrusmaja 3-toalises korteris). Laste jaoks on selle aasta II poolest ka palju vähem aega, sest rk on avatud vaid 20 tundi nädalas. Lasteaia-ealised raamatukokku ei jõuagi.

Lastele meeldib raamatukogus joonistada. Seda ära kasutades tegin „Loetud raamatute mapi“, kuhu saab pilte joonistada. Iga loetud raamatu pildi eest saab märgi, kolme raamatu eest väikese magusa autasu (jätkub 2017. aastal). Jõuluvahetajal lugesin lastele tänutäheks ette Aino Perviku „Jääpurikas, murelik piim ja teised tüübid“. Nad valmistasid adventiajaks raamatukokku ilusad jõulukaunistused.

4.4.4. Laste- ja noorteüritused: ülevaade, millised olid põhiteemad ja millised suuremad üritused. LISA 4

Kohalike lastega toimus vaid üks üritus, kuid vaatasime koos kolme raamatukogus olevat näitust. Lapsed tegid viie ilusama võtmehoidja ja viie ilusama märgi edetabeli. Kunstinäitusel tutvustasin akvarellitehnikat.

Tapa gümnaasiumi 10. klass pidi analüüsima ühte kunstinäitust. Kohalikud 10. klassi 3 noort ja mõned Tapaltki valisid selleks kunstnik Tiiu Übi akvarellide näituse.

Maa eluga käisid tutvumas Tallinna Vanalinna Kolleegiumi 10. ja 12. klassi õpilased. Projekti „Rukki tee nüüd ja vanasti“ raames tutvusid nad Moel piiritustööstuse muuseumiga ja raamatukoguga, vaatasid Tiiu Übi näitust, sõid „Pätsi“ rukkileiba ja kuulasid eesti loodusluulet kohalike laste Leila, Sander-Alexi ja Kristjan-Eriku esituses.

Täienes noorte jalgpalliklubi FC Moe karikate püsinäitus raamatukogus. Koju tagasi toodi rändkarikas sussijalgpalli MMilt.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Aasta esimesel veerandil käis Imastu kool-kodu rahvas veel laenutamas, kuid üritusi nendega ei toimunud, sest iga laenutustähtaja lõpus oli mõni neist juba elukohta vahetanud ning raamatud tagastasid kool-kodu töötajad.

Tabel 7

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus			

Koduteenindust viivad läbi sotsiaaltöötaja või abivajaja sugulased ja tuttavad.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond.

4.6.1 kohalikul

Peamised koostööpartnerid:

- Tapa valla raamatukogud – raamatukogudevaheline laenutus, igakülgse abi ja nõu saamine.
- Tamsalu raamatukogu – antud kolm näitust; „Meie pere pitsid“, kunstnik Ilme Loik-Pärnoja „Eestimaa lõuendil ja portselanil“ ning telekunstnik Tiiu Übi „Läbi aastate“.
- Estonian Spirit OÜ – osutatud giiditeenust, koos Rutt Ojarannaga kirjutatud visioon Moe muuseumi tulevikust, saadud kohapärimuse kursuse jaoks toetust 150.- eurot.
- Telekunstnik Tiiu Übi ning tema õde Imbi Tomberg – kunstnik ja pedagoog Lui Läti tütreid – saadud täiendavat koduloolist materjali Saksist ja selle ümbrusest, Tiiu kirjapanekuid tööst telekunstnikuna, Tiiu akvarellinäituse ning kohtumisõhtu temaga. Leitud Lui Läti haud ja mälestusmärk Väike-Maarja valla metsadest Kännuküla lähedal.
- Rocca al Mare Koolist Mia Martina Peil – valmis uurimistöo (vt ka 1). Olin mentoriks.
- Kirjandusmuuseumist Jüri Metsalu – saadud kursuse loengute materjale, kus ise osaleda ei olnud võimalik, lisaks meie piirkonna katastritabeleid ja ajaloolisi kaarte.
- Lääne-Virumaa Muinsuskaitseamet – otsitud vanu pilte ja kirjeldusi Moe piiritustehase kohta, tutvustatud kogu tehase praegust territooriumi ja hooneid nii seest kui väljast.
- Arlet Palmiste – tutvustatud tehast ja muuseumi. Tema sooviks on saada huvitavaid juhtumeid ja elu-olu nõuka-aegses piiritustehases (plaanis 2017. aastal).
- Koduloo-uurimisega liitusid endine Virumaa muuseumite peavarahoidja Rutt Ojarand ja kohalik koduloo-uuriija Anne Raava.
- Tallinna Vanalinna Kolleegium – ette valmistatud õpilaste jaoks ettekanne „Rukki tee vanasti ja nüüd“ muuseumi näidiste baasil.

- Rakvere Kolledžist Merlin Bugri – abistasin teda õppematerjalide otsimisel, tööde vormistamisel
- Moe külaselts – koos korraldatud piirkonna suuremaid üritusi.

Raamatuklubiga toimus kaks **üritust**:

1. Uurisime vastset Eesti kohanime raamatut ja murdesõnastikke 26. juulil.
2. „Pagariproua“ ühiskülastus Lehtse kultuurimajja Lehtse kammerkoori etendust vaatama 19. novembril.

Lisaks neile kohtumisõhtu Tiiu Übiga 19. septembril, kaks eesti loodusluulet tutvustavat üritust 7. ja 11. novembril ning üks lasteüritus „Kevade tulemine“ 23. märtsil.

Näitustel on tutvustatud kohalike elanike kogusid: „Veltri Viivi võtmehoidjad“, „Moonika märgid“, „Meie pere pitsid“, Tiiu Übi akvarellide näitus „Läbi aastate“, lisaks fotod tema kujundatud telelavastustest (vt ka 4.4.4).

Väljapanekute kaudu on tutvustatud juubilaride Jaan Kaplinski, Ain Kaalepi ja Viivi Luige loomingut. Lisaks seoses merekultuuri aastaga väljapanek „Meri on meie pärand ja ajalugu“ (vt 1).

4.7. Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

Sellel aastal planeeritud rühmakoolitusi ei olnud. Individuaalkoolituste osas vt 4.2 Infopäringud.

4.8. Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Peamised kanalid raamatukoguteenuste tutvustamiseks on Tapa linnaraamatukogu koduleht www.tapa.lib.ee, RIKSWEB <http://riksweb.tapa.lib.ee>, Tapa valla koduleht, Tapa valla ajaleht Sõnumed ning Moe külaseltsi ja Tapa LRK Facebooki leht.

Tasuliste teenuste hinnakiri on raamatukogus. Uuendusi selles osas ei ole.

Vastatud Maalehe üleskutsele „Eestimaa elu jäädvustamine“.

Moe kandi inimeste tegevusi kajastati ka Virumaa Teataja veergudel.

4.9. Andmebaasid.

5. 2017. aasta tegevused

Esmalt tuleb täita vana võlg, üles panna erinevaid kunstierialasid tutvustav näitus „Kunstnike töö meie argipäevas“.

Tegevussuunad jäävad enam-vähem samaks, mis lõppenud aastal.

Meie piirkonna prioriteediks on 2017. aastal 19. saj lõpu 20. saj alguse kohaliku suurtöösturi, eestlase Jakob Kurbergi (1837–1907) väarikas mälestamine. Raamatukogus ülevaatlik näitus tema ja ta poegade elutööst.

Seoses laste ja noorte kultuuriaastaga on soov kaasata piirkonna noori kohalikku kultuuripärandit koguma.

Tapa lrk abiga kanda kogutud uurimistööd ja elulood Saksi rk kodulehele.

LISA 1

Personali koolitus (siia ainult arvud)

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituskulud eelarves	Koolituseks kulutatud
Saksi rk	2	34		

LISA 2

Raamatukogutöötajate avalikud esinemised: ettekanded, loengud, koolitused

LISA 3

Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2016)
Saksi rk	Remonti pole teostatud

LISA 4

Laste- ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Saksi rk	Mitmepalgeline sügis	59 (üritus kahes osas, erinevad klassid)
	Kevade tulemine	8 last 1 täiskasvanu

Raamatukoguhoidja
Sirje Võsa

22.01.2017.